

УДК 37.092
ББК 74.24
М 57

Серія «Виховна робота»
Заснована 2009 року

Ми віримо в майбутнє твоє, Україно! (сценарії виховних заходів національного спрямування). — Х. : Вид. група «Основа», 2014. — 128 с. — (Серія «Виховна робота»).

ISBN 978-617-00-2203-5.

Збірка містить сценарії виховних заходів, присвячені проблемі національного виховання. У першому розділі висвітлено питання єдності та соборності України. Другий розділ пов'язаний із вивченням національних і народних символів нашої держави. У третьому розділі йдеться про любов до рідного слова.

Для класних керівників, вихователів, учителів, керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

УДК 37.091.2
ББК 74.24

Навчальне видання

Серія «Виховна робота»

МИ ВІРИМО В МАЙБУТНЄ ТВОЄ, УКРАЇНО! (Сценарії виховних заходів національного спрямування).

Навчально-методичний посібник

Редактор *В. В. Григораиш*
Технічний редактор *О. В. Лебєдєва*
Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 25.07.2014. Формат 60×90/8.
Папір офсет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.
Ум. друк. арк. 16,0. Замовлення № 14-07/14-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
тел. (057) 731-96-33
e-mail: office@osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

© Петрунькіна Ю. О., Березюк Н. В.,
Коваленко О. А., Спіцина І. С.,
Бойкова Н. Н., Половець І. В.,
Андрієнко С. В., Бабич О. В.,
Матросова Т. О., Стельник О. М.,
Дмитрів Х. В., Доценко Т. В.,
Івахів Л. А., Полетаєва В. П.,
Ушмодіна В. М., Ткачук Н. П.,
Мірошко О. І., Стефанович Т. В.,
Ільченко Л. М., Кордонська А. В.,
Погребняк Н. Ф., 2014

© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2014

ISBN 978-617-00-2203-5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНО, КРАЮ МИЛИЙ!

<i>Петрунькіна Ю. О.</i> Ми діти твої, Україно!	5
<i>Березюк Н. В.</i> Україно, моя рідна країно... (до Дня незалежності України).....	11
<i>Коваленко О. А.</i> Тепло моїх долонь, і розуму, і серця я Україні милій віддаю (урок-гра «Морський бій», присвячений Дню незалежності України, 5–7 кл.).....	15
<i>Спіцина І. С.</i> Україна — наш спільний дім (перший урок у 5-му кл.)	19
<i>Бойкова Н. Н.</i> Україна — наш спільний дім (усний журнал, 5–7 кл.)	23
<i>Половець І. В.</i> Українські вечорниці (5–7 кл.).....	27
<i>Андрієнко С. В.</i> Соборність України. Естафета поколінь: від діда-прадіда (виховний захід, 7–9 кл.).....	33
<i>Бабич О. В.</i> У рідному краї серце співає — одна Україна — і двох не буває! (виховний захід, 9–11 кл.).....	37
<i>Матросова Т. О.</i> Моя країна — Україна (9–11 кл.)	39

РОЗДІЛ 2. СИМВОЛИ НАШОЇ КРАЇНИ

<i>Стельник О. М.</i> Вшанування символів України (матеріали до урочистої лінійки)	43
<i>Дмитрів Х. В.</i> Символи держави моєї (виховна година, 7 кл.)	47
<i>Доценко Т. В.</i> Державний Прапор України — святиня народу (виховна година, 6–8 кл.).....	51
<i>Івахів Л. А.</i> Народні символи України (виховний захід, 5–8 кл.).....	57
<i>Полетаєва В. П.</i> Конституція України — логічне продовження розвитку українського демократичного державотворення (засідання дискусійного клубу, 9–11 кл.).....	63

РОЗДІЛ 3. СЕРЦЕ НАРОДУ — ЦЕ МОВА, ЦЕ СЛОВО

<i>Ушмодіна В. М.</i> Гра «Найрозумніший» (до Дня української писемності та мови, 1–4 кл.).....	71
<i>Ткачук Н. П.</i> Мова — душа народу (3–4 кл.).....	81

<i>Мірошко О. І.</i> Свято рідної мови (3–5 кл.).....	89
<i>Стефанович Т. В.</i> Плекайте мову (виховний захід до Дня української писемності, 6–9 кл.).....	99
<i>Ільченко Л. М.</i> Мова — коштовний скарб народу (свято до Дня української писемності та мови, 7 кл.)	105
<i>Кордонська А. В.</i> Мова — талісман людини та нації (до Дня української писемності й мови, 10–11 кл.)	119
<i>Погребняк Н. Ф.</i> Літературна кав'ярня «Світлиця» (9–11 кл.)	125

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНО, КРАЮ МИЛИЙ!

Ю. О. Петрунькіна, м. Шостка, Сумська обл.

Ми діти твої, Україно!

Коли не зможу нічим любій Вітчизні прислужитись,
в усякому разі з усієї сили намагатимусь ніколи ні
в чому не шкодити.

Г. Сковорода

Той, хто по-справжньому любить свою Батьківщину,
з усякого погляду справжня людина.

В. Сухомлинський

Мета:

- ✗ розширити та поглибити знання учнів про історичне минуле нашої держави;
- ✗ виховувати в учнів почуття патріотизму, національної гордості, любові до рідного краю, свого роду, розуміння своєї причетності до всіх подій, які відбуваються в Україні;
- ✗ берегти та примножувати багатства рідної країни.

Обладнання: мультимедійна дошка, проектор, роздавальний матеріал, дерево роду, карта України, державна символіка, святково прикрашений клас.

ХІД ЗАХОДУ

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Учитель. Сьогодні поговоримо з вами, юні друзі, про нашу рідну Батьківщину — Україну! Мовимо тільки «Україна» — і розгорнуться перед поглядом прозорі води Дніпра-Славути, і розкинуться навкіл лани широкополі, і розхлюпочеться багатство зелених лісів. Подивиться на тебе з пагорба весела сільська вулиця, складуться в міські квартали нові сучасні будинки. І перед очима постане вся велич, багатство та героїчна історія нашої Батьківщини.

1-й читець

Над землею сонце встало,
Путь-дорогу осіяло.
Добрий ранок, Чорне море,
Добрий день, Карпатські гори!
Над землею пісня лине.
Це для тебе, Україно!
Гарна путь, славна путь —
Українські діти тут.

Учитель. Ми сьогодні здійснимо цікаву мандрівку нашою рідною Україною. А допоможе нам ось це чарівне дерево — дерево роду, всього нашого українського народу (підходить до деревця роду, показує).

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Дерево роду

Учитель. Колись давним-давно на нашій рідній землі перекидали люди маленьку насінину, ніби зігривали її своїми руками. Та й вирішили дати їй життя — посадили. Опинившись у ґрунті, зернятко не галяло часу, одразу проросло. Із землі пробився ніжний паросток, який із часом виріс у розкішне дерево, яке й об'єднало всі народності України в єдину родину. Тому й називають таке дерево деревом роду, бо стовбур у нас один, а ви, діти, його гілочки, такі різні, талановиті, неповторні.

Найбільше багатство нашої держави — це ви, діти. Ви зміцнюєте нашу державу Україну, робите її ще багатшою.

1-й учень. Здрастуй, земле чарівниця!

2-а учениця. Щирі люди, доброго вам дня!

3-й учень. Хочемо низько ми вам поклонитись!

4-а учениця. Бо всі ми України рідної сім'я!

5-й учень

На білому світі є різні країни,
Де ріки, ліси і лани.
Та тільки одна на землі — Україна,
А ми — її доньки й сини.

6-й учень

Усюди є небо, і зорі скрізь сяють.
І квіти усюди ростуть.
Та тільки одну Батьківщину ми маємо,
Її Україною звать.

■ Географічна гілочка

Учитель. Давайте, діти, подивимось на наше дерево, поміркуємо, про що воно розповідає. Перша гілочка розкаже нам про географічне положення нашої держави. Ви вже дуже багато знаєте, тому з легкістю зможете відповісти на запитання.

Запитання

1. Яка країна є найбільшою в Європі?
2. Перерахуйте країни-сусіди нашої держави.
3. Назвіть моря, що омивають Україну.
4. Які гори розташовані в Україні?
5. Назвіть найбільші річки нашої держави.
6. Яке місто є столицею нашої держави?
7. Які обласні центри ви знаєте?

7-й учень

Різні в світі є країни,
Різні люди є у світі,
Різні гори і долини,
Різні трави, різні квіти.
Та одна лише країна,
Найрідніша нам усім, —
То чудова Україна,
Наш гостинний, любий дім.
Живемо в своєму краї,
Де хатина материнська,
Де пісні кругом лунають,
Лине мова українська.
Вміють з вітром гомоніти
І тополя, і калина.
Тут наш дім, ми — твої діти,
Наша рідна Україно!

8-й учень

Україно рідна! Україно мати!
Ми про тебе пісню хочемо співати.

Вокальна група виконує пісню «На нашій Україні...».

Учитель. Людина має завжди пам'ятати, звідки вона родом, де її коріння, глибоко знати історію свого народу.

■ Історична гілочка

9-й учень

Україно, соборна державо,
Сонценосна колиска моя,
Ще не вмерла і не вмере твоя слава,
Завойована в чесних боях.
Твій Богдан й вінценосна Софія
Повернулись до тебе з віків.
Ще не вмерла й не вмере твоя мрія,
Як не вмер солов'їний твій спів.

Учитель. Давайте згадаємо основні етапи розвитку нашої української держави:

- × Київська Русь;
- × країна перебувала в складі іноземних держав (Литви, Речі Посполитої, Австрійської, Російської імперії);

- * козацькі часи;
- * входила до складу СРСР;
- * 24 серпня 1991 р. — проголошення незалежності України.

А як наші предки вміли сміятися, жартувати, пританцьовувати? Ну-мо, діти, повеселіть нас.
Учні інсценізують гумореску П. Глазового «Кухлик».

Кухлик

Дід приїхав із села,
Ходить по столиці.
Має гроші — не мина
Жодної крамниці.
Попросив він: «Покажіть
Кухлик той, що з краю».
Продавщиця: «Што? Чево?
Я не панімаю».
— Кухлик, любя, покажіть,
Той, що збоку смужка.
— Да какой же кухлик здесь,
Если это кружка!
Дід у руки кухлик взяв
І насунив брови:
«В Україні живете
Й не знаєте мови...»
Продавщиця теж була
Гостра та бідова.
— У меня есть свій язык,
Ні к чему мне мова.
І сказав їй мудрий дід:
— Цим пишатися не слід,
Бо така сама біда
В моєї корови:
Має, бідна, языка —
Та не знає мови!

Учитель. У чому ж полягає мораль цієї гуморески? (Відповіді учнів.) А як можна не згадати одвічні символи наші, без яких не може бути України?

Символічна гілочка

Учитель. Давайте пригадаємо символи нашої держави. Наприклад, герб-тризуб. Що він означає?

10-й учень

Наш герб-тризуб —
Це воля, слава, сила.
Наш герб-тризуб,
Недоля нас косила,
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню
Несемо ми людям.

Учитель. Ще один державний символ — синьо-жовтий прапор.

11-й учень

Прапор — це державний символ,
Він є в кожній державі,
Це для всіх — ознака сили,
Це для всіх — ознака слави.
Синьо-жовтий прапор маємо,
Сине небо, жовте жито.
Прапор свій оберігаємо —
Він святиня, знають діти.
Прапор свій здіймаймо гордо,
Ми з ним дружні і єдині,
Ми навіки є народом
Українським в Україні.

Учитель. Ще один державний символ — Державний Гімн України. Як він називається? Хто написав до нього слова та музику? (Слова П. Чубинського, музика М. Вербицького.)

12-й учень

Слова палкі, мелодія врочиста —
 Державний гімн ми знаємо усі,
 Для кожного села, містечка, міста —
 Це клич один з мільйонів голосів.
 Це клятва, заповідь священна.
 Хай чують друзі й вороги,
 Що Україна вічна, незнищенна,
 Від неї ясне світло навкруги.

Учитель. А які національні, народні символи пов'язані з нашою державою? (Відповіді учнів: українська пісня, рушник, калина, верба, каштани, крашанки.)

13-й учень

У рідному краї і серце співає.
 Лелеки здалека нам пісню несуть.
 У рідному краї і небо безкрає,
 Потоки, потоки, мов струни течуть.
 Тут кожна травинка і кожна билинка
 Вигойдують мрії на теплих вітрах.
 Під вікнами мальви, в саду — материнка,
 Оспівані щедро в піснях.

14-й учень

Калина цвіте, верби тихо шумлять,
 Пісні солов'їні у гаї дзвенять.
 Край рідний!
 Каштани цвітуть — веселковий розмай.
 Моя Батьківщино! Ти мій отчий край!
 Горджуся тобою, ти в серці моім.

Учитель. Багатовікова історія українського народу насамперед літопис життя і смерті народу-великомученика, на долю якого випало чимало лиха...

Трагічна гілочка

15-й учень

Яка страшна України доля:
 Король і цар, султан і хан —
 Всі рвалися до золотого поля,
 Всі завдавали незагойних ран.

Учитель. Давайте з вами згадаємо, які лиха вдалося пережити українському народові?

Відповіді дітей: міжусобні чвари; навала монголо-татар; боротьба козаків з поляками за визволення України; перша і друга світові війни, мільйони померлих; голодомор; Чорнобильська катастрофа.

Учитель. Але попри ці жахливі події український народ вистояв, отримав перемогу в боротьбі за визволення держави, і ваше завдання — не допустити більше таких помилок і пам'ятати про своїх пращурів, які відстояли наше з вами право на вільне життя.

16-й учень

Україно, лагідна і мила!
 Водночас велична і проста!
 Ти мене з дитинства полонила,
 Закохала в сонячні жита.

У Дніпрову воду синю-синю,
 У небес невичерпну блакить,
 В шум гаїв, у пісню солов'їну,
 Що не мовкне в вихорі століть.

Я зросла між вишень та калини,
 Назбирала райдужних надій
 У садів травневій хуртовині
 І в жовтневій казці золотій.

Я зросла, не знаючи печалі,
 Мов трава безжурна, степова.
 Тут мене в дитинстві колисали
 Шепіт нив і тиша лісова.

Тут знайшла я розуму і сили.
 Ця прекрасна лагідна земля
 Дивним зіллям серце напоїла,
 Щось мені у спадок віддала.
 Я без неї — ластівка безкрила,
 Я без неї — то уже не я.
 Україно! Лагідна і мила,
 Солов'їна спадщино моя!

Учитель. Як відомо, історію творять самі люди. Окремі особистості прославляють нашу державу, звеличують її ім'я на міжнародному рівні.

Видатні особи України

Учитель пропонує виконати дітям таке завдання: дивлячись на слайди, необхідно назвати зображену людину і те, чим вона відома. Демонстрування слайдів, виконання завдання.

Учитель. І в нашому класі є також відомі дівчинки, які з дитинства займаються танцями і досягли чималих успіхів. Вони подарують нам свій танок.

Виконання танцю.

Учитель. Для кожного з нас Україна, перш за все, земля наших предків. І розпочинається вона з міста, де ви народилися та живете, де вас огортають любов'ю й турботою найрідніші у світі люди; з вулиці, де знайоме кожне деревце та будиночок.

Гілочка «Рідне місто»

17-й учень

Я з того краю, де ростуть смереки.
 Я з того краю, де живуть лелеки,
 Я з того краю, де сопілка грає,
 Я з того краю, де журби немає,
 Я з того краю, де росте калина,
 Мій рідний краю, я — твоя дитина.
 О Шостка, місто дитинства мого,
 Босоніж біжу до джерельця твого.
 І мрію, щоб місто жило і цвіло!

Учитель ставить учням запитання про місто, в якому вони мешкають.

Запитання

1. Коли виникло наше місто?
2. Які легенди пов'язані з назвою нашого міста?
3. Імена яких відомих людей пов'язані з нашим краєм?
4. Імена яких видатних людей увічнені в назвах вулиць, провулків, площ нашого міста?
5. Що би ви хотіли змінити та покращити в нашому місті?

18-й учень

Від Сум, десь недалеко, є місто, в якому я живу.
 Воно єдине і рідненьке, я правду, друзі, вам кажу.
 Бо місто то є наша Шостка, де народилась і росту,
 Бо тут батьки мої, і друзі, і школа, до якої я ходжу.
 Для мене все тут любе й найдорожче:
 Ставок, фонтани, Галенковка і Десна,
 І шлях додому по дорозі мені ніяк не набрида.
 Та що казати — слів немає, лиш можна висловитись так:
 «О Шостка, мій рідний краю, тебе люблю я і гадаю,
 Що в світі кращої нема.
 Бо дух землі святий і рідний
 Вдихаєш ти із дня у день.
 Місто моє, для мене ти єдине,
 Я так кажу, бо я люблю тебе!»

Учитель. Батьківщина — це не тільки наша держава, місто, де ми народилися і живемо, це і наша родина також. Але родина, це не лише родичі: це і наш клас, і школа. Родина — це весь український народ.

Родинна гілочка

19-й учень

Коли на світ з'являється дитина,
 Свій перший крик віддавши висоті,

Завжди радіє щиро вся родина
 І щастя їй бажає у житті.
 Ведуть у світ дороги і стежини,
 І день новий над світом устає.
 Ну що ми в цьому світі без родини?
 Вона одна нам сили додає!
 В родині зайвих не бувало зроду,
 Тут поруч всі — і сиві, і малі,
 І без родини не бува народу,
 Як не буває неба без землі.
 За сина батько і сестра за брата,
 В одній родині села і міста,
 Бо в нас у всіх одна країна-мати —
 То наша Україна золота!
 Ми всі — одна сім'я, єдина ми родина,
 У кожному нашім «я» — частинка України.
 Ми всі — одна сім'я, єдина ми родина.
 Мільйони різних «я», а разом — Україна.

Учитель. Чому для багатьох Батьківщина починається з родини? Давайте доберемо епітети для двох слів: мати і Батьківщина. (*Відповіді дітей.*) Ми побачили, що ці слова є однаковими.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Учитель. Ось і завершилась наша подорож Україною з нашим деревцем роду. А які вам найбільше сподобались гілочки? Чому? (*Відповіді дітей.*)

Як ви розумієте слова Василя Симоненка: «Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину»? Чи хотіли б ви мати іншу Батьківщину? Як би ви хотіли покращити своє життя в нашій державі? Як зараз ви можете примножувати славу України?

20-й учень

Бо рідний край — це наша Україна,
 Найкраща в світі, дорога земля.
 Для нас вона, як матінка, — єдина.
 Її ліси, озера і поля,

21-й учень

Степи і гори, ріки і долини
 Відчуті прагнуть теплоту долонь...
 Я все віддам для блага України —
 Тепло душі і серденька вогонь!

22-й учень

Я буду вчитись, щоб знання здобути,
 Нові зробити в світі відкриття.
 Аби корисним своїй державі бути,
 І щоб прекрасним в нас було життя.

Учитель. Так, на цьому дереві гілочками є ви — діти. Ви швидко зростаєте і міцнієте, бо живлять вас соки великої гілки — нашої родини. А родина тим міцніша, чим сильніша в ній дружба, любов і повага. Усі дерева — роди — це могутній народ, якого ніколи не здолати, доки він береже своє коріння пам'яттю й історією. Тож, шановні присутні, дозвольте подарувати вам ці родинні дерева на знак могутності й нездоланності, сили й волелюбності нашого українського народу. Ми всі є діти твої, Україно!

Звучить музика. Діти дарують родинні дерева гостям заходу.

Учитель. Тож давайте примножувати багатство нашої України, доки світить сонце над землею, щоб наливалось добром кожне серце. І пробудиться тоді ще більша повага до народної пісні, танцю, до їх миловидості та краси. І буде гордість за нашу Україну, й заживемо ми щасливо і довго. Люди потягнуться одне до одного, як соняшник до сонця.

Хай же вам добробуту прибуде,
 Мир і праця будуть навіки.
 Щастя вам, здоров'я, добрі люди,
 Успіхів, натхнення, наші земляки.

Діти виконують разом пісню «А нам расти...».